ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Нурматова Нигора Латифовна дар мавзуи «Низоми таълими хонандагони болаёқат дар асоси ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ» (дар мисоли Муассисаи давлатии “Маркази дарёфт ва рушди истеъдодҳои ноҳияи Шоҳмансур”) барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯйи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 – Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ)

Нурматова Нигора Латифовна дар кори таҳқиқотии пешниҳоднамудаи худ таваҷҷуҳро ба самтҳои афзалиатноки кори таълиму тарбияи хонандагони болаёқат дар асоси ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ равона сохтааст. Кори диссертатсионии Нурматова Нигора Латифовнаро таҷрибаи илмии педагогикаи муосир, таҳлили манбаъҳои психологӣ-педагогӣ, истифода аз усулҳои муосири таълим ҳангоми коркарди далелҳои санҷишиву озмоишӣ ва ҳамчунин омӯзиши натиҷаи фаъолияти омӯзгорон ва таҷрибаи амалияи омӯзишу парвариш дар низоми таҳсилот фаро гирифтааст.

Бояд қайд кард, ки дар кори диссертатсионии унвонҷӯ таълиму тарбияи хонандагони болаёқат таввасути дарсҳои иловагӣ дар муассисаҳои таълимии кор бо хонандагони болаёқат коркард шудааст.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот масъалаҳои нақш ва мавқеи таҳсилоти иловагӣ дар рушди зеҳнии хонандагонро муайян ва асоснок карда, таъсир ва ҳамгироии мутақобилаи таҳсилоти иловагӣ ва асосӣ ба ҷараёни ташаккули қобилиятҳои зеҳниву эҷодии хонандагонро ошкор намудааст. Ҳамзамон ташаккул ва рушди салоҳиятҳои умумӣ ва фаннии хонандагони болаёқат дар ҷараёни таҳсилоти иловагӣ муайян карда шуда, аз лиҳози илмӣ барои ташхис ва ошкор сохтани истеъдоди кӯдакон таносуби мафҳумҳои лаёқатмандӣ ва қобилиятҳо, меъёр ва роҳҳои рушди зеҳнии хонандагон зимни машғулиятҳои таълими иловагӣ муқаррар гардида, самаранокии ташкили механизми ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар таълими хонандагони болаёқат аз лиҳози илмӣ асоснок карда шудааст.

Аҳамияти амалии таҳқиқот натиҷаҳои дастрасшударо оид ба ҳамкориҳии муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ дар таълими хонандагони болаёқат метавонанд барои ноилшавӣ ба ҳадафҳо доир ба рушди зеҳни хонандагон мусоидат намоянд. Маводи таҳқиқоти бадастомада ва таҳияи модели нави ҳамкории муассисаи таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ оид ба таълими хонандагони болаёқат ва натиҷаҳои дигари таҳқиқотро муассисаҳои таълимии зинаву навъҳои гуногун мавриди истифода қарор дода, дар зимн самаранокии фаъолиятҳои таълимӣ бо хонандагони болаёқатро таъмин созанд.

Муаллиф дараҷаҳои илмӣ - навгонӣ, моҳияти назариявӣ ва амалии таҳқиқотии худро бо ҳамкории муассисаи таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ оид ба таълими хонандагони болаёқат муайян намудааст. Ба ақидаи муаллиф дар айни замон, таҳлили таҳқиқот нишон медиҳад, ки муаммои роҳҳои истифода намудани ҳамкории муассисаи таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ оид ба таълими хонандагони болаёқат дар илми педагогӣ ҳалли кофӣ наёфтааст, хусусан, бо назардошти воқеияти имрӯза коркард нашудааст.

Ҳалли масъалаи мазкурро унвонҷӯ дар натиҷаи корҳои илмии назариявӣ ва амалӣ оид ба мавзуи мазкур дар муқаддима, ду боб ва ҷамъбасти он нишон додаст.

Дар муқаддима унвонҷӯ муҳимияти мавзуъ, мақсади таҳқиқот, макон, фарзия, вазифаҳои дар назди худ гузошта, кушодани усулҳои таҳқиқ, истифодаи навгониҳои илмӣ, моҳияти назариявӣ ва амалии кор, ки асоси диссертатсияро муайян мекунад, зарурияти амалӣ кардани онҳоро дар таҷриба ифода мекунад.

Боби якум "Мавқеи таҳсилоти иловагӣ дар низоми таҳсилоти хонандагони болаёқат" масъалаҳои педагогиву иҷтимоии шахсияти кӯдак дар илмҳои педагогика ва психология, аҳамияти таҳсилоти иловагӣ дар дарёфт ва рушди қобилияти хонандагони болаёқат ва махсусияти таълими хонандагони болаёқат дар муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ баррасӣ менамояд.

Муаллиф қайд мекунад, ки масъалаи аҳамияти таҳсилоти иловагӣ дар дарёфт ва рушди қобилияти хонандагони болаёқат мавриди таҳлил

қарор дода шуда, дар замони муосир масъалаи татбиқи дастовардҳои илмиву техникӣ ва технологияи муосир ба яке аз омилҳои муҳими тавсеаи рақобатпазирӣ ва ҳарчи муассир кардани нуфузи кишварҳо дар арсаи ҷаҳон табдил ёфтааст. Дар ин давра маҳз давлатҳое ба комёбӣ ноил мегарданд, ки ба рушди соҳаи маориф ва инкишофи илму технологния ва ворид намудани инноватсия диққати бештар медиҳанд. Ҳамчунин бояд дар назар дошт, ки замони ҷаҳонишавӣ таҳкими иқтидори зеҳниро тақозо мекунад. Аз ин рӯ, инкишофи ҷомеа, тараққиёти устувори иқтисодӣ, беҳбудии иҷтимоӣ ва умуман ноил шудан ба сатҳи ҷаҳонии иқтисод, техника, технология ва илму фарҳанг пеш аз ҳама ба рушди босуботи маориф, ташкили раванди бонизом ва босифати таҳсилот ва дастгириии наврасону ҷавонони болаёқат вобаста мебошад.

Муаллиф таъкид менамояд, ки таҳсилоти иловагӣ ба кӯдак имкони воқеии интихоби роҳи инфиродии таҳсилотро фароҳам меорад, то ин ки новобаста аз сатҳи дастовардҳои таълимӣ мувофиқи қобилиятҳои худ ба муваффақият ноил шавад. Дар таҳсилоти иловагӣ мазмун, шакли дарсҳоро худи кӯдак интихоб мекунад. Ҳамаи ин барои муваффақият шароити мусоиди психологӣ фароҳам оварда, дар навбати худ ба фаъолияти таълимӣ таъсири мусбат мерасонад.

Боби дуюм “Низоми самарабахши ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёна дар самти дарёфт ва рушди қобилияти хонандагони болаёқат” ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёна дар самти дарёфт ва рушди истеъдодҳо, модели самарабахши ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёна дар мисоли фаъолияти Муассисаи давлатии “Маркази дарёфт ва рушди истеъдодҳои ноҳияи Шоҳмансур барраси̅ намудааст.

Дар он муаллиф қайд менамояд, ки бо дарназардошти фароҳам гардидани тамоми шароити зарурӣ барои омӯхтани илму дониш дар муассисаҳои таҳсилоти умумӣ зарур аст, ки барои баланд бардоштани сатҳу сифати таълим чораҳои амалӣ андешида шуда, дар ин раванд муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ низ бояд фаъолона ширкат варзанд. Бо ин мақсад ҳар як падару модар масъулияти худро дар самтии таълиму тарбияи фарзандон дарк намуда, онҳоро дар баробари таълим дар муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ ҳамчунин барои таълими иловагӣ ба муассисаҳои

таҳсилоти иловагӣ сафарбар намоянд. Беҳтар намудани сатҳу сифати таҳсилот, всаеъ намудани ҷаҳонбинӣ ва ташаккули шахсияти хонандагон вазифаи асосии омӯзгорони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ ба ҳисоб рафта, ҳамзамон дар баробари онҳо кормандони педагогии муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ низ масъулияти калон доранд.

Хулоса, кори илмии Нурматова Нигора Латифовна дар мавзуи «Низоми таълими хонандагони болаёқат дар асоси ҳамкории муассисаҳои таҳсилоти иловагӣ бо муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ» (дар мисоли Муассисаи давлатии "Маркази дарёфт ва рушди истеъдодҳои ноҳияи Шоҳмансур") таҳқиқоти анҷомёфта мебошад. Мазмуну муҳтавои диссертатсия ба номи мавзуъ ва талаботи КОА ҷавобгӯ мебошад. Мақолаҳои илмии чопшуда ба мавзуи диссертатсия мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.05 – Назария, методика ва ташкили фаъолияти фарҳангӣ-иҷтимоӣ (13.00.05.03 – Педагогикаи иҷтимоӣ ва худшиносӣ) мебошад.

Номзади илмҳои педагогӣ, директори
филиали Муассисаи давлатии
"Донишкадаи ҷумҳуриявии такмили
ихтисос ва бозомӯзии кормандони
соҳаи маориф" дар шаҳри Душанбе Каримзода Ш.К.

12.09.2023

Имзои Каримзода Ш.К.-ро тасдиқ мекунам
Мудири шуъбаи кадрҳо Шарифов А.

Суроға: 734000, ш.Душанбе, кӯчаи М.Турсунзода 8, тел: 938039392